

מראי מקומות - מגילה

טו:

א. למי שמשים עצמו כשיריים

בביאור דבר זה, כ' הערוך לנר (ר"ה יז): שיש ב' מדרגות בענווה, יש מדרגה א', שאע"פ שאינו מחשיב עצמו גבוה מחבירו, אך גם לא מחשיב עצמו שפל נגדו, וחושב שהכל נבזה והבל, ולמה זה יקפיד על הבל. אבל עיקר הענווה הוא הדרך השני, שלאחרים יחשוב שהם חשובים וטובים נגדו, ולהציב נגד עיניו מעלות שנמצאו בחבירו ולא בו, אף אם באמת המעלות שלו מכריעות על של חבירו, ובזה גדלה ענוותנותו דמשה. וע' דברים נפלאים ברמב"ן על התורה (שמות ד', י"ג) בענין זה, שכ' שאמר משה שלח נא ביד תשלח, "כי אין אדם בעולם שלא יהי' הגון יותר ממני לשליחות", ואף דודאי משה רבנו הי' הגון יותר מכל אדם, שהרי הקב"ה בחר בו, אבל כיון שהצטיין בענין זה, שראה מעלות של חבירו ולא של עצמו, א"כ חשב באמת דכל א' ראוי יותר ממנו [וודאי באמת חשב כן, שהרי אין שייך להראות ענווה של שקר בפני יודע מחשבות].

ב. ועל אונס כרצון

הק' המהרש"א, הא לעיל אמרנו דמעשה זה הי' נחשב כרצון, וא"כ איך אמרה כאן דזה מעשה אונס. עוד הק', דלכא' משמע מהגמ' דנסתלקה השכינה כשנכנסה לבית הצלמים, ומשום

הע"ז, ולא משום המעשה זנות, וא"כ למה טענה דאונס כרצון לענין הא דנסתלקה השכינה ממנה. ולכן כ' לבאר דבאמת מה שנסתלקה השכינה ממנה הי' משום הע"ז, ומשום דכתיב אל תפנו אל אלילים. וע"ז טענה להשכינה דכניסה זו לבית הצלמים אינה ברצון אלא באונס, ולכן אינו בדין שתעזבנה. וע' רש"י דכ' לתרץ ע"פ דברי המהרי"ק הנ"ל, דבעצם מעשה זה היתה חשובה כאונס, אלא דלגבי איסור בעלה יש בה דין רצון (אבל אי"ז מיישב קו' שני' של המהרש"א).

ג. אמר ר"ג עדיין אנו צריכין למודעי וכו'

צ"ב, מאי עדיף מהלך דידי' משאר המהלכים. וביאר המהרש"א, דבעצם יש ב' קושיות על הנהגת אסתה א', למה היתה צריכה לעשות משתה בכלל ולהזמין את המן, היתה יכולה לבקש על עמה מאחשורוש בלי שום משתה כלל. ועוד ק', למה הזמינה את המן לחוד, דאי"ז דרך רק להזמין שר א' ולא את שאר השרים. וכל המהלכים האחרים מיישבים רק קו' הראשונה, למה עשתה משתה והזמינה המן. אבל עדיין אינו מיושב למה לא הזמינה את כל השרים, אבל עכשיו לפי ר"א המודעי א"ש, דבתי' זה דקנאתו במלך קנאתו בשרים תי' גם מה שלא הזמין השרים אחרים, כדי לעשות קנאה ביניהם.